

Trinidad, Bolivia 3. april 2011

Notat om dansk udviklingsbistand i Bolivia

Nepenthes vil gerne gøre Udenrigsudvalget opmærksom på fire gode grunde til at fortsætte dansk udviklingsbistand i Latinamerika med udgangspunkt i Bolivia:

1: Dansk bistand i Bolivia virker

I løbet af de sidste 20 år er intet mindre end 20 millioner hektar jord blevet tituleret som territorier til landets oprindelige folk – svarende til ca. fem gange Danmarks samlede areal. Dansk bistand hovedsagligt repræsenteret via IBIS og Danida har spillet en central rolle i hele den nationale proces i Bolivia for anerkendelse af oprindelige folks rettigheder og tildeling af jord. Jord er helt fundamentalt for de oprindelige folks muligheder for at forsvare sig selv og den regnskov de lever i. Et imponerende resultat som viser, at langsigtet bistand med fokus på rettigheder og god koordination mellem bistand til både stat og civilsamfund betaler sig.

Med en BNI pr. indbygger på blot 1.460 USD er Bolivia det fattigste land i Sydamerika. Ca. 65 % af Bolivias samlede befolkning på ca. 9 millioner er oprindelige folk fordelt på 36 forskellige kulturer, hvoraf langt de fleste (33) lever i Bolivias lavland. Mere end 85 % af de oprindelige folk i landområderne lever under FN's absolutte fattigdomsgrænse.

Oprindelige folk i Bolivia har efter 500 års massiv undertrykkelse fået en demokratisk stemme på nationalt plan og deres rettigheder til at tale deres eget sprog og praktisere deres egen kultur og religion er indskrevet i landets nye grundlov. Fattigdommen i Bolivia er faldende og korruptionen ligeså. Uddannelsessystemet er væsentligt forbedret og er ligesom sundhedssystemet blevet mere tilgængeligt for alle. Samtidig er det lykkedes Bolivia at skabe og opretholde økonomisk vækst trods krisen. Således rangerer Bolivia også i Danida's årsrapport 2009 som det mest succesfulde samarbejdsland efterfulgt af Ghana, Bangladesh og Nicaragua.

Ved offentliggørelsen af dette års finanslovsforslag udtalte udviklingsminister Søren Pind (V): "Et klarere fokus på resultater vil være kendetegnende for dansk bistand i de kommende år. Derfor vil regeringen udarbejde kerneindikatorer og benchmarks på nøgleområder, så fremskridt såvel som tilbageskridt fremover tydeliggøres."

Udviklingsbistand er det mest evaluerede område i den offentlige sektor. Danida har defineret præcise kerneindikatorer og benchmarks til at måle resultater. Det er eksempelvis på baggrund af disse at Danida konkluderer Bolivia som det mest effektfulde samarbejde med hele 94,2 % opfyldelse af de planlagte resultater for 2009.

2: 20 års resultater mistes

Den historiske skødetildeling af de 20 millioner hektar territorium til Bolivias fattige indianske befolkning er blevet støttet med mere end 500 millioner danske skattekrone til landopmåling, kortlægning og juridisk bistand til såvel regeringsinstanser som de indianske organisationer. Men det er kun halvdelen af arbejdet, som er fuldført. Og afgørende dele af den danske investering går tabt, hvis arbejdet ikke fuldføres. Det samme gør en historisk mulighed for Bolivias oprindelige folk for ”Frihed fra fattigdom – Frihed til forandring”.

Hvis ikke de indianske organisationer får teknisk bistand til at forsvare sig overfor de andre interesser, som stadig truer miljøet i deres nyvundne territorium, og udvikler alternative bæredygtige indtægtskilder, er der stor fare for, at de i praksis har mistet deres naturressourcer igen om 10-20 år. Støtte til indtægtsskabende aktiviteter blandt de oprindelige folk er også afgørende, fordi tildelingen af territorium ikke i sig selv gør dem mindre økonomisk fattige end de var i forvejen. Indtægterne skal på sigt gøre de indianske organisationer uafhængige af bistand udefra, så de også i fremtiden kan tage initiativer til forbedring af sundhed, uddannelse og miljø etc. Det haster fordi ikke mindst rige kvægfarmere, risproducenter og tømmerselskaber m.fl. står klar med store økonomiske men kortsigtede tilbud til udnyttelse af indianernes naturressourcer. I takt med at disse får held med deres forehavende forsvinder også de danske skatteyderes indsats. Dette er baggrunden for, at de indianske organisationer i Bolivia for nylig har indleveret en officiel beklagelse af den danske regerings beslutning om at efterlade dem på halvvejen efter et langt og banebrydende samarbejde.

Danmark burde i stedet fortsætte samarbejdet med stolthed over, at folkelige organisationer, som repræsenterer mere end halvdelen af Bolivias samlede befolkning er gået sammen om at kalde på dansk bistand i erkendelse af, at netop vi har den nødvendige erfaring og tillid blandt dem til i samarbejde at indfri en historisk mulighed for frihed?

3: Klimaforandringer kan begrænses betydeligt

Når de indianske folks traditionelle regnskovsområder ryddes, er det ikke kun deres livsgrundlag og et unikt økosystem, som forsvinder. Vi mister også en helt unik mulighed for at yde en klimainsats af gigantiske dimensioner.

Ca. 15 % af den globale CO₂-udledning, som forårsager globale klimaforandringer, skyldes rydning af verdens skove. I Bolivias tilfælde repræsenterer skovrydning 80 % af det nationale bidrag til klimaforandringer i form af CO₂-udledning. Derfor er introduktionen og udbredelsen af bæredygtig skovforvaltning og respekt for oprindelige folks territorium i Bolivias Amazonas været helt central i den bolivianske regerings nationale strategi for reducere af klimaforandringer.

Hvis de oprindelige folks skovarealer og savanner ryddes for tømmer og konverteres til græsningarealer og landbrugsproduktion, vil det resultere i en udledning af CO₂ til atmosfæren, der svarer til hele Danmarks samlede CO₂ udledning i mere end 125 år.

Den bolivianske regering og landets oprindelige folk mangler ikke vilje men teknisk og økonomisk støtte til at iværksætte de nødvendige modtræk til den nuværende ukontrollerede og ofte illegale skovrydning. Pt. ryddes der ca. 300.000 ha skov om året i Bolivias Amazonas – svarende til et område på størrelse med Fyn eller svarende til en CO₂-udledning på 2 ½ gange Danmarks samlede årlige udledning. Danmark har mere end noget land den erfaring, de kompetencer og nyder den tillid, som er nødvendig for at vende denne udvikling i samarbejde med bolivianerne.

Hvis dansk udviklingsbistand ønsker at give et vigtigt bidrag til at stoppe rydningen af verdens skove, reducere udslip af drivhusgasser og forebygge globale klimaforandringer er der intet tilbud, hvor dansk udviklingsbistand kan gøre en større forskel end her.

4: Danmarks udsyn til verden

Sydamerika er en vigtig politisk magtfaktor i verden, som det er nødvendigt at tage alvorligt, hvis man vil begå sig internationalt i dag. Således var tidligere udenrigsminister, Per Stig Møller (K), også en af de første til at tage afstand fra forslaget om at droppe Danmarks udviklingssamarbejde med Asien og Latinamerika: ”Det er ikke nogen god ide. Vores udenrigspolitiske mål er at være til stede i verden. Udviklingspolitikken og partnerskabslandene tjener til at skabe goodwill omkring Danmark i den verdens del, hvor vi er. Selvom vi kun er i Bolivia og Nicaragua, registrerer de andre lande, at vi er interesserede i, har kendskab til og er optaget af problemerne i Latinamerika.”

Brasilien har været en samlende figur i den relativt nye og indflydelsesrige globale koalition af udviklingslande. Denne koalition har alle større internationale fora i de senere år lært, at man ikke kan sidde overhørig uden sammenbrud i globale forhandlinger i fx FN, Verdenshandelsorganisationen (WTO) og senest klimatopmødet COP15 i København.

Hvem ville have troet for blot ti år siden, at udviklingslandene ville udgøre en betydelig global magtfaktor i 2011? Verden er uforudsigelig og interesser, alliancer og magtbalancer forskyder sig konstant i nye mønstre.

Er det klogt, at Danmark indsnævrer sit engagement i en stadig mere globaliseret verden?

Konklusion: Den danske støtte til Bolivia repræsenterer under 1 % af det samlede danske budget til international udviklingsbistand. Dansk udviklingsbistand i Bolivia giver så åbenlys mening i forhold til Danmarks konstruktive internationale rolle, udsyn til verden, officielle danske mål med udviklingsbistand og klimaindsats, at der ikke er noget troværdigt rationale for den danske regerings beslutning om at afbryde samarbejdet.

Med venlig hilsen

Nikolaj Bro Moseholm
Koordinator for Nepenthes i Bolivia

NBM@nepenthes.dk

Tlf. 00591 67280418